

Brod bez kormilara

- Da bi se tržište kapitala razvijalo, a i celokupno finansijsko tržište, važno je usvojiti nacionalnu strategiju razvoja tržišta kapitala i finansijskog tržišta, istaknuto je na okruglom stolu “Kretanja na globalnim finansijskim tržištima i njihov uticaj na Srbiju” u organizaciji Univerziteta Singidunum i partnerstvu sa Udruženjem finansijskih direktora Srbije, održanog 20. septembra

Srbija je jedna od retkih zemalja u kojoj ne postoji nacionalna strategija tržišta kapitala i finansijskog tržišta dok je tržište kapitala u primarnom fokusu Evropske unije u skladu sa strategijom “Evropa 2020”. Za dugoročni razvoj nacionalnih ekonomija potrebno je izmeštanje duga i dužničkih hartija i prikupljanje svežeg kapitala, naveli su učesnici okruglog stola. Veliki potencijal za investiranje se nalazi u deviznoj štednji građana koja se u ovom trenutku procenjuje na oko 10 milijardi evra, a preduslov za dalji razvoj tržišta kapitala je i vraćanje poverenja klijenata i konstantna edukacija.

Siniša Krneta, direktor Beogradske berze je rekao da je Srbija jedna od retkih zemalja koja nema nacionalnu strategiju za razvoj tržišta kapitala. To je, prema njegovim rečima, ključni ograničavajući faktor njegovog rasta i razvoja. “Evropska komisija je u svojoj strategiji rasta “Evropa 2020” tržište kapitala identifikovala kao fokus razvoja i rasta ekonomije Evropske unije. Ističe se potreba “izmeštanja” duga kao načina finansiranja i usmerava se na prikupljanje svežeg kapitala. Naučna istraživanja ukazuju na izuzetnu korelaciju razvijenosti tržišta obveznica i akcija sa rastom BDP-a. Ubrzanje rasta tržišta akcija i obveznica od jedne trećine dovodi do rasta BDP-a za petinu”, istakao je Krneta.

Trenutno stanje na finansijskom tržištu je, kako on kaže, plod zakonskih rešenja koji su kontinuirano u docnji.

Berze u piku

Danilo Mrvaljević, direktor Trezora i ALM Banka Inteze je rekao da je ogromna količina likvidnosti u svetskim finansijskim tokovima što za posledicu ima negativne kamatne stope. Realnost je da se na brojne državne obveznice plaća kamata na investiranje, a to je posledica relaksirane monetarne politike. Centralne banke, kako je objasnio, to rade da bi se olakšale

transakcije i da bi krediti bili povoljniji za korporativni sektor što je tek u poslednje vreme počelo da daje rezultate. Na tržišta kapitala trenutno najviše utiču politički lomovi poput onoga koji se dešava u Severnoj Koreji.

“Tržište akcija u SAD i Evropi je, međutim, na istorijskom maksimumu što pojedine analitičare zabrinjava jer i to može da bude neki od budućih “balona” ili uzroka finansijske eksplozije. No, kada je na tržištu mnogo novca on mora negde “otići”, a ne ide sve preko bankarskog sistema već odlazi i na tržište kapitala razvijenih svet-skih ekonomija. Veliki deo tog novca je u državnim obveznicama država u razvoju

među kojima je i Srbija. Dosta stranih investitora pronalazi “utočište” u državnim obveznicama Srbije”, rekao je Mrvaljević.

Vladimir Pavlović, direktor WM Equity Partners istakao je da su u vreme krize indeksi berzi pali 50 odsto, a da su u međuvremenu porasli 2,5 puta. Uticaj na domaće finansijsko tržište je bio mnogo drastičniji jer je vrednost indeksa Beogradske berze pala 90 odsto, a oporavak je bio dobar jer su u odnosu na 2007. porasli dva puta. Ogroman pad je ipak bila loša reklama za investitore.

“Naše finansijsko tržište je nekompletno što može biti posledica loših regulatornih odluka početkom dvehiljaditih

poput onih da se ugase sve druge finansijske institucije kao što su bile štedionice a da ostanu samo banke. Osim toga, pogrešna je bila i odluka da banke budu u rukama samo stranog kapitala koji isključivo sledi strategiju centrale. Lokalna banka bi možda imala više motivacije da razvija i, na primer, investicione fondove i osiguranja”, rekao je Pavlović.

On je dodao da je važno kreirati celokupan ekosistem finansiranja start-up-ova i IPO. U Bugarskoj su, naveo je on primer, poslednjih godina generisali više od milijardi evra za podršku malim kompanijama sa ciljem da one porastu i budu listirane na berzi čime bi se podstakao razvoj tržišta kapitala i ekonomije”, rekao je Pavlović i istakao da je važno doneti nacionalnu strategiju razvoja finansijskog tržišta.

Trenutno stanje na finansijskom tržištu je plod zakonskih rešenja koja su kontinuirano u docnji

Kao primer da su takvi dokumenti važni naveo je problematiku NPL rekavši da se pet godina ništa nije dešavalo oko tog pitanja sve dok NBS nije usvojila strategiju i problem je počeo da se rešava.

Nadovezavši se na priču o NPL-ovima, Nikola Seneši, partner i direktor Wolf & McGill rekao je da je njihova kompanija

samo u 2017. učestvovala u transakcijama od 650 miliona evra. “I dalje postoje regulativna ograničenja jer se mogu otkupljivati samo NPL-ovi korporativnog sektora”, istakao je on.

Vraćanje poverenja klijenata i sužene mogućnosti ulaganja

Vladimir Garić, direktor Kombankinvest je rekao da okruženje nije dobro, ali da i u takvom okruženju investicioni fondovi postižu dobre rezultate i ostvaruju prinose. “Fondovi su mnogo izgubili u svetskoj krizi i teško je vratiti poverenje klijenata”, istakao je Garić.

On je naglasio da postoji regulativna prepreka da se ulaže u fondove u devizama na šta je ukazano Narodnoj banci Srbije, ali se odgovor još uvek čeka. “Klijent ulaže u devizni fond ali dinare sa deviznom klauzulom i zapravo ukoliko želi da novac vrati u evre ima dva puta trošak konverzije valute, a prinos je dodatno opterećen i porezom na kapitalnu dobit. Država mora da pokuša da ubedi klijente da je ulaganje u fondove isplativo posebno sada kada se štednja u bankama ne isplati. Donesena je i odluka da će građani moći da kupe štedne obveznice na šalterima Pošte, ali neće moći da se trguje njima već će moći isto tako da ih prodaju samo Pošti po manjoj kamati. Razlog nije jasan jer treba razvijati sekundarno tržište kapitala”, naglasio je Garić.

Radmila Miletić, član Udruženja finansijskih direktora Srbije, koja je dugo godina radila u osiguravajućem sektoru,

istakla je da osiguravači uglavnom investiraju u državne hartije od vrednosti koje još uvek imaju zadovoljavajuće prinose, a da su depoziti u bankama značajno opali i iznose šest odsto. Ona je napomenula i da regulativa jasno određuje u šta osiguravači mogu da investiraju.

Klijentima treba omogućiti da ulažu u devizama u investicione fondove, čeka se odluka NBS

“Značajna novina jeste uvođenje unit-linked proizvode, ali u ovom trenutku je potrebno uskladiti pravni okvir kako bi se ispoštovala sama suština ovog vida osiguranja, a to je da sami klijenti odlučuju o investiranju svojih sredstava”, naglasila je Miletić.

Ona je dodala da u ovom trenutku postoji ograničenje ulaganja u investicione jedinice jednog fonda za osiguravajuća društva i to do visine 25 odsto tehničkih rezervi obračunatih za ovaj vid životnog osiguranja. Zatim, za dalji razvoj ovih proizvoda potrebno je detaljno regulisati poreski tretman prihoda od investicionih jedinica i unit-linked proizvoda i potrebno je omogućiti kupovinu investicionih jedinica u stranim valutama.

V. Lapčić ■

Trgovanje hartijama od vrednosti - mesečni izveštaj za septembar 2017.

29. 9. 2017.	Promet RSD	Promet EUR	Broj trans	Tržišna kapitalizacija RSD
REGULISANO	5.318.479.392	44.547.576	4.602	292.184.343.202
Listing	5.127.343.351	42.946.043	3.922	211.537.958.067
Prime akcije	111.519.765	936.168	3.782	173.964.120.604
Prime obveznice	4.982.198.356	41.728.068	19	0
Standard akcije	33.625.230	281.808	121	37.573.837.463
Open market	191.136.041	1.601.533	680	80.646.385.135
Open market akcije	191.136.041	1.601.533	680	80.646.385.135
MTP	44.905.264	376.020	388	247.651.264.476
MTP akcije	44.905.264	376.020	388	247.651.264.476
MTP obveznice	0	0	0	0
UKUPNO	5.363.384.656	44.923.596	4.990	539.835.607.678

	Indeksi	
	BELEX15	BELEXline
Vrednost	720,76	1.604,31
Promena	-4,84	-4,07
% Promena	-0,67	-0,25
Promet RSD	186.548.626	328.157.632

Tržište	Trgovanje akcijama	
	Regulisano	MTP
Aktivna	30	54
Dobitnici	17	15
Gubitnici	12	12
Bez promene	1	27
Broj transakcija	4.583	387